মৰ্জিনা বেগম

বনাম

মেনেজিং ডাইৰেক্টৰ, হনুমান প্লেণ্টেশ্যন লিমিটেড

২৬ছেপ্টেম্বৰ, ২০০৭

(ন্যায়াধীশ এ. কে. মাথুৰ আৰু ন্যায়াধীশ মাৰ্কাণ্ডে কাটজু)

ৱৰ্কমেনচ কমপেনচেচন এক্ট, ১৯২৩(শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আইন, ১৯২৩):

ধাৰা নং ২১(১)(বি)- ক্ষেত্ৰাধিকাৰ- নগাওঁৰ দুৰ্ঘটনাত মৃতকৰ মৃত্যু হৈছিল- মৃতকৰ পিতৃ মাতৃ জীৱনধাৰণৰ বাবে তেজপুৰত জোৱাইৰ সৈতে বাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল- পিতৃ-মাতৃয়ে আয়ুক্ত, তেজপুৰক ক্লেইম পেটিচন(দাবী আবেদন) দাখিল কৰিছিল- ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়াৰ উদ্দেশ্যত- উপস্থাপন কৰে, ৰক্ষণাবেক্ষণ- ইনটাৰপ্ৰিটেচন অৱ ষ্টেটিউটচ(বিধিৰ ব্যাখ্যা)- উপকাৰী আইন।

মৃত ব্যক্তিগৰাকী উত্তৰদাতা- কোম্পানীৰ এজন কৰ্মচাৰী আছিল। নগাওঁত সংঘটিত দুৰ্ঘটনাত তেওঁৰ মৃত্যু হয়। তেওঁৰ পিতৃ-মাতৃয়ে তেজপুৰৰ আয়ুক্তৰ আগত শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আইনৰ অধীনত ক্ষতিপূৰণৰ দাবী আবেদন দাখিল কৰিছিল। উক্ত আবেদনত, আয়ুক্ত- তেজপুৰে ২.৭০লাখ টকাৰ ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰিছিল। উত্তৰদাতা কোম্পানীয়ে উচ্চ ন্যায়ালয়ত এই ৰায়ৰ প্ৰত্যাহ্বান জনাই দুটা যুক্তি উত্থাপন কৰিছিল যে, তেজপুৰৰ আয়ুক্তৰ এই আবেদন গ্ৰহণ কৰাৰ কোনো অধিকাৰ নাছিল আৰু কৰ্মত নিযুক্ত কালত মৃতকৰ মৃত্যু হোৱা নাছিল।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে কয় যে, দাবী আবেদনখন গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেজপুৰৰ আয়ুক্তৰ কোনো অধিকাৰ নাই আৰু সেই অনুসৰি দ্বিতীয় যুক্তিলৈ নোযোৱাকৈ তেজপুৰৰ কৰ্মচাৰীৰ ক্ষতিপূৰণত আয়ুক্তৰ নিৰ্দেশ বাতিল কৰে।

এই আদালতত দাখিল কৰা আবেদনত আপীলকাৰী-দাবীদাৰে দাবী কৰিছিল যে, দাবী আবেদনখন তেজপুৰত উত্থাপন কৰা হৈছিল কাৰণ, দুয়োজন দাবীদাৰ অৰ্থাৎ মৃতকৰ পিতৃ-মাতৃ, পুত্ৰৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোকৰ জোৱাইৰ সৈতে তেজপুৰত বসবাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।

ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ বিষয়ত আপীল কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া আৰু গুণাগুণৰ ভিত্তিত উত্তৰদাতাৰ গোচৰটো বিবেচনা কৰিবলৈ বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰাৰ বাবে আদালতে এই সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছিল-

শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আইন, ১৯২৩ৰ ধাৰা ২১(১)(বি)ত উল্লেখ আছে যে, দাবী কৰোঁতা সাধাৰণতে বসবাস কৰা স্থানত দাবী আবেদন দাখিল কৰিব পাৰে। 'সাধাৰণতে বাস কৰে' অভিব্যক্তিটোৰ অৰ্থ হৈছে- য'ত ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰা ব্যক্তিজনে সাধাৰণতে দাবী আবেদন দাখিল কৰাৰ সময়ত বাস কৰে। ২১(১)নং দফাত উল্লেখ কৰা হৈছে যে, দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা অঞ্চলটোৰ ওপৰত অধিকাৰ থকা আয়ুক্তৰ বাহিৰে আন আয়ুক্তই দাবী আবেদন গ্ৰহণ কৰিলে তেওঁ অঞ্চলটোত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্ত আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰক জাননী দিব লাগিব। [দফা ৬] [৩৭৭-এ, বি, চি]

১.২ ধাৰণাটো হ’ল এইয়ে যে, সমগ্ৰ দেশৰ প্ৰব্ৰজনকাৰী শ্ৰমিকসকলে প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ বাবে আন ঠাইলৈ যায়। যেতিয়া কোনো দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হয় তেতিয়া

দাবীকৰোঁতাসকলক সুবিধা প্ৰদান কৰিবলৈ তেওঁলোকে দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা স্থানত নহয়, বৰঞ্চ তেওঁলোকে সাধাৰণতে বাস কৰা স্থানতো দাবী কৰিব পাৰে। দেশৰ এক অংশত বাস কৰা আৰু জীৱিকাৰ বাবে এখন ঠাইৰ পৰা আন এটা ঠাইলৈ যোৱা দৰিদ্ৰ শ্ৰমিক বা তেওঁলোকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলসকলে দাবী আবেদন দাখিল কৰিবলৈ দুৰ্ঘটনাস্থলীলৈ যোৱাটো সম্ভৱ নহয়। আৰ্থিক আৰু অন্যান্য অসুবিধাৰ বাবে দাবীকৰোঁতাই এনে দাবী আবেদন কৰাটো অতি ব্যয়বহুল হ'ব পাৰে। শ্ৰমজীৱি আইন শ্ৰমকৰোঁতাসকলৰ কল্যাণৰ বাবে। সেয়েহে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰা দৃষ্টিভংগী যে, দাবী আবেদন কেৱল দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা স্থানতহে দাখিল কৰিব পাৰি, ই সমৰ্থনীয় নহয়। ধাৰা ২১(১)(বি), বিধানৰ সমন্বিতে শ্ৰমজীৱিৰ কল্যাণৰ বাবে এক লাভজনক আইন আৰু ওপৰোক্ত ব্যাখ্যাৰ দ্বাৰা ই শ্ৰমিকসকলৰ উদ্দেশ্যক আগুৱাই নিব। [দফা ৭] [৩৭৭-জি; ৩৭৮-এ, ই, এফ]

ভাৰত সিং বনাম মেনেজমেন্ট অৱ নিউ টিউবাৰকুলোচিচ চেন্টাৰ, নতুন দিল্লী আৰু অন্যান্য, [১৯৮৬) ২ এছ.চি.চি. ৬১৪-ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল।

এছ. কে. চৌকত আলী ওৰফে আলিয়াছ ছেখো বনাম কমিচনাৰ ফৰ ৱৰ্কমেনচ কমপেনচেচন- কাম- ডেপুটি লেবাৰ কমিচনাৰ, কটক আৰু অন্যান্য, (১৯৯৯) ২ *ট্ৰান্সপৰ্ট এণ্ড একচিডেন্ট কেচেচ ৬৩৮ (অৰি.) আৰু নুৰজাহান বনাম নেচনেল ইন্সুৰেন্স কো. লিমি., হাইদৰাবাদ আৰু আনএজন,* (১৯৯৯) ৩ টি. এ. চি. ২৭৬ (এ.পি.), অনুমোদিত।

২.১ দুয়োজন দাবীকৰোঁতা অৰ্থাৎ মৃতকৰ পিতৃ আৰু মাতৃক পৰীক্ষা কৰা হৈছে আৰু তেওঁলোক বাদী নং ১ আৰু বাদী নং ২ হিচাপে কাঠগৰাত উপস্থিত হৈছিল। মৃত ব্যক্তিগৰাকীৰ পিতৃ বাদী নং ১-এ তেওঁৰ পৰীক্ষাত স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিছে যে, তেওঁলোকে জীৱিকাৰ বাবে তেজপুৰত জোৱাইৰ সৈতে বাস কৰি আছে। একেদৰে, মৃতকৰ মাতৃয়ে কৈছে যে, তেওঁলোকে

জোৰাইৰ সৈতে তেজপুৰত বাস কৰি আছে। তেওঁলোকে নগাওঁত বাস কৰি আছে বুলি তেওঁক দিয়া এটা চাজেচন(পৰামৰ্শ) তেওঁ দৃঢ়ভাৱে অস্বীকাৰ কৰিছে। এই দুজন সাক্ষীৰ বিবৃতি যে তেওঁলোকে বৰ্তমান নিজৰ জীৱিকাৰ বাবে তেজপুৰত বাস কৰি আছে, তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আয়ুক্তই গ্ৰহণ কৰিছিল। [দফা ৮] [৩৭৮-জি; ৩৭৯-এ]

২.২ উত্তৰদাতাৰ যুক্তি যে, কেৱল তেওঁলোকে তেজপুৰত বাস কৰি আছে বুলি কোৱাটোৱে তেওঁলোকৰ বক্তব্য প্ৰমাণ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত নহয় কিন্তু, তেওঁলোকে প্ৰকৃততে তেজপুৰত বাস কৰি আছে বুলি দেখুৱাবলৈ নথিপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিব লাগে যি গ্ৰহণ কৰা নহয় কিয়নো, দুয়োজন দাবীদাৰে স্পষ্ট বিবৃতি দিছে যে তেওঁলোকে পুত্ৰৰ মৃত্যুৰ পিছত তেজপুৰত বাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। যদি উত্তৰদাতাই তেওঁলোকে মিছা সাক্ষ্য প্ৰদান কৰিছিল বুলি প্ৰমাণ কৰিব বিচাৰিছিল, তেন্তে তেওঁ এই সাক্ষীসকলক জেৰা কৰা উচিত আছিল আৰু এই বিষয়ত কাঠগৰাত তেওঁলোকৰ সাক্ষ্যক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা উচিত আছিল, যিটো কৰা হোৱা নাই। [দফা ৮] (৩৭৯-বি, চি)

৩. উচ্চ ন্যায়ালয়ে আপীলআবেদনখন কেৱল ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ ভিত্তিতহে বিবেচনা কৰিছে, যোগ্যতাৰ ভিত্তিত নহয়। সেয়েহে বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা হয় যাতে, উত্তৰদাতাৰ গোচৰটো তেওঁৰ আগত আহ্বান কৰা দ্বিতীয় যুক্তিৰ সন্দৰ্ভত যোগ্যতাৰ ভিত্তিত বিবেচনা কৰা হয় আৰু এই বিষয়ত দ্ৰুত সিদ্ধান্ত লোৱা হয়। (দফা ৯) [৩৭৯-এফ]

দেৱানী আপীলীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰঃ ২০০৭চনৰ দেৱানী আপীল নং ৪৫৪৮।

২০০২চনৰ বিবিধ প্ৰথম আপীল নং ৮৬ত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ১০-০২-২০০৬তাৰিখৰ বিচাৰ আৰু আদেশৰ পৰা।

আপীলকাৰীৰ পক্ষত মনীষ গোস্বামী (মেচাৰ্চ মেপ এণ্ড কো.ৰ বাবে)।

উত্তৰদাতাৰ পক্ষত চি মুকুন্দ, অশোক জৈন, পংকজ জৈন আৰু বিজয় কুমাৰ জৈন।

আদালতৰ নিম্নলিখিত ৰায় প্ৰদান কৰা হৈছিল-

১. অনুমতি দিয়া হৈছে।

২. গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰপীঠৰ ১০-০২-২০০৬তাৰিখৰ ৰায় আৰু নিৰ্দেশৰ বিৰুদ্ধে বিশেষ অনুমতিৰ জৰিয়তে এই আবেদন কৰা হৈছে, য'ত উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আয়ুক্তৰ ০৪-১০-২০০২তাৰিখৰ নিৰ্দেশ বাতিল কৰিছে।

৩. এই গোচৰৰ সুবিধাজনক নিষ্পত্তিৰ বাবে কেইটামান তথ্য উল্লেখ কৰিব পাৰি। মৃতক মহম্মদ ৰাজিক আহমেদ উত্তৰদাতা কোম্পানীৰ এজন কৰ্মচাৰী আছিল। ১৪-০৭-২০০০ত তেওঁৰ মৃত্যু হৈছিল। শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আইনৰ অধীনত ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰাৰ বাবে মৃতকৰ পিতৃ আৰু মাতৃয়ে আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ, মণ্ডল- III, তেজপুৰৰ আগত আবেদন দাখিল কৰিছিল। উক্ত আবেদনখনত বিদ্বান আয়ুক্তই ২,৭০,৫২০টকা প্ৰদান কৰে। আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ, তেজপুৰৰ দ্বাৰা গৃহীত উক্ত নিৰ্দেশৰ বিৰুদ্ধে ক্ষুব্ধ হৈ, উত্তৰদাতা কোম্পানীয়ে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগত আবেদন কৰিছিল। উত্তৰদাতা কোম্পানী (উচ্চ ন্যায়ালয়ত আপীলকাৰী)ৰ হৈ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগত দুটা যুক্তি উত্থাপন কৰা হৈছিল, (১) দাবীৰ আবেদন গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ, তেজপুৰৰ কোনো অধিকাৰ নাছিল আৰু (২) নিযুক্তিৰ সময়ত মৃতকৰ মৃত্যু হোৱা নাছিল। এতিয়ালৈকে উত্তৰদাতাৰ প্ৰথম যুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত, উচ্চ ন্যায়ালয়ে দাবীদাৰৰ বিৰুদ্ধে একে উত্তৰ দিছিল আৰু উপস্থাপন কৰিছিল যে, দাবী আবেদনখন গ্ৰহণ কৰাৰ

ক্ষেত্ৰত ডিব্ৰুগড়ৰ আয়ুক্তৰ কোনো ক্ষেত্ৰাধিকাৰ নাই আৰু সেই অনুসৰি তেওঁ ইয়াত উত্তৰদাতাৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা আবেদনক অনুমতি দিছিল আৰু দ্বিতীয় যুক্তিলৈ নাযায় আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ, ডিব্ৰুগড়ৰ নিৰ্দেশ বাতিল কৰিছিল। সেয়েহে, দাবীদাৰসকলে বৰ্তমানৰ আপীলৰ অগ্ৰাধিকাৰ কৰিছে।

৪. বৰ্তমানৰ গোচৰটোত জড়িত বিতৰ্কৰ বিবেচনা কৰিবলৈ, তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আয়ুক্তৰ দাবী আবেদনটো গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰ আছিল নে নাই, আমাৰ বাবে শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আইন, ১৯২৩ (পিছলৈ সংক্ষেপে 'আইন')ৰ প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থাসমূহৰ উল্লেখ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় হ'ব। আমাৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে প্ৰাসংগিক আইনখনৰ ধাৰা ২১(১), পুনৰ উপস্থাপন কৰা হৈছেঃ

> "২১. *কাৰ্য্য প্ৰক্ৰিয়া আৰু স্থানান্তৰৰ স্থানঃ-* (১) এই আইনৰ অধীনত কোনো বিষয় আয়ুক্তৰ দ্বাৰা বা তেওঁৰ আগত কৰিবলগীয়া হ'লে, এই আইনৰ ব্যৱস্থা আৰু ইয়াৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা যিকোনো নিয়মৰ অধীনত, সেই অঞ্চলটোৰ আয়ুক্তৰ দ্বাৰা বা তেওঁৰ আগত কৰা হ'ব য'ত- (ক) দুৰ্ঘটনাটো সংঘটিত হোৱাৰ ফলত আঘাত পাইছিল; বা
>
> (খ) শ্ৰমজীৱি বা তেওঁৰ মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত, ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰা নিৰ্ভৰশীলসকল সাধাৰণভাৱে বাস কৰে; বা
>
> (গ) নিয়োগকৰ্তাৰ পঞ্জীয়নভুক্ত কাৰ্যালয় আছেঃ

যদিহে, দুৰ্ঘটনাটো সংঘটিত হোৱা অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্তৰ বাহিৰে, কোনো বিষয় আয়ুক্তৰ আগত বা তেওঁৰ দ্বাৰা কাৰ্যকৰী কৰা নহ'ব, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা ধৰণে অঞ্চলটোৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্তক আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰক জাননী নিদিয়াকৈঃ

ইয়াৰ উপৰিও, য'ত শ্ৰমিক, মালিক বা জাহাজ বা নাবিক বা কেপ্টেইন বা কৰ্মচাৰীৰ সদস্য হোৱাৰ বাবে এখন বিমান বা মটৰ বাহন বা কোম্পানীত থকা এজন শ্ৰমিক, ভাৰতৰ বাহিৰত দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হ'লে যিকোনো বিষয় জাহাজ, বিমান বা মটৰ বাহনৰ মালিক বা এজেণ্টে বাস কৰা বা ব্যৱসায় কৰা বা কোম্পানীৰ পঞ্জীয়নভুক্ত কাৰ্যালয় থকা অঞ্চলৰ আয়ুক্তৰ দ্বাৰা বা তেওঁৰ আগত কৰা হ'ব পাৰে।"

৫. বৰ্তমানৰ গোচৰটোত দুৰ্ঘটনাটো নগাওঁত সংঘটিত হোৱাত কোনো বিতৰ্ক নাই সেয়েহে, নগাওঁৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ আয়ুক্তৰো দাবী আবেদনখন গ্ৰহণ কৰাৰ অধিকাৰ আছিল। অৱশ্যে, বৰ্তমানৰ গোচৰটোত দাবী আবেদনখন তেজপুৰত দাখিল কৰা হৈছিল কাৰণ, দুয়োজন দাবীদাৰ, অৰ্থাৎ মৃত মঃ ৰাজিক আহমেদৰ পিতৃ আৰু মাতৃয়ে তেওঁলোকৰ পুত্ৰৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোকৰ জোৱাইৰ লগত তেজপুৰত বাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। বৰ্তমানৰ গোচৰটোত সিদ্ধান্ত ল’বলগীয়া প্ৰশ্নটো হ’ল- দুৰ্ঘটনা নগাওঁৰ হৈছিল আৰু দাবীদাৰসকলে পুত্ৰৰ মৃত্যুৰ সময়ত নগাওঁত বাস কৰিছিল, কিন্তু, পুত্ৰ ৰাজিক আহমেদৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোক তেজপুৰত বসবাস কৰিব লৈছিল। তেজপুৰৰ আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱি ক্ষতিপূৰণে বৈধভাৱে দাবীআবেদনখন গ্ৰহণ কৰে।

৬. আইনখনৰ ধাৰা ২১(১)(বি)ত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ আছে যে, দাবীকাৰীয়ে দাবী আবেদন দাখিল কৰিব পাৰে য'ত দাবীদাৰে সাধাৰণতে বসবাস কৰে। আমাৰ মতে, 'সাধাৰণভাৱে বাস

কৰে' অভিব্যক্তিৰ অৰ্থ হৈছে- *য'ত ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰা ব্যক্তিজন সাধাৰণতে দাবী আবেদন দাখিল কৰাৰ সময়ত বাস কৰে*। বৰ্তমানৰ বিতৰ্কৰ বাবে প্ৰাসংগিক ধাৰা ২১(১)ৰ বিধানত উল্লেখ আছে যে, দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা অঞ্চলত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্তৰ বাহিৰে আন আয়ুক্তই দাবী আবেদন গ্ৰহণ কৰিলে, তেওঁৰ অঞ্চলত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্ত আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰক জাননী দিব। দাবীদাৰসকলক লাভান্বিত আৰু সহজ কৰি তুলিবলৈ ১৯৯৫চনৰ ১৫ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈ ১৯৯৫চনৰ ৩০নং সংশোধনী আইনৰ জৰিয়তে সংশোধিত ধাৰা ২১ বিশেষভাৱে আইনখনত প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে। আইনখনৰ সংশোধনীৰ উদ্দেশ্য আৰু কাৰণৰ বিবৃতি, যাৰ এটা প্ৰতিলিপি আমাৰ সন্মুখত উপস্থাপন কৰা হৈছে, স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে যে, দাবীদাৰসকলৰ, অৰ্থাৎ শ্ৰমিক বা তেওঁলোকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলসকল সুবিধাৰ বাবে সংশোধনী অনা হৈছে। এই যুক্তিৰ উদ্দেশ্য আৰু কাৰণৰ প্ৰাসংগিক অংশটো তলত দিয়া ধৰণৰঃ

"প্ৰব্ৰজনকাৰী শ্ৰমিকসকলক তেওঁলোকে বা তেওঁলোকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলসকলে সাধাৰণতে বাস কৰা অঞ্চলৰ ওপৰত অধিকাৰ থকা আয়ুক্তৰ আগত ক্ষতিপূৰণ দাবী দাখিল কৰাৰ সুবিধা প্ৰদানৰ ব্যৱস্থাও প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে। এজন আয়ুক্তৰ পৰা আন এজন আয়ুক্তলৈ ক্ষতিপূৰণ হস্তান্তৰৰ ব্যৱস্থাও কৰা হৈছে।"

৭. এই সংশোধনী প্ৰৱৰ্তনৰ আঁৰৰ ধাৰণাটো হ'ল যে, সমগ্ৰ দেশৰ প্ৰব্ৰজনকাৰী শ্ৰমিকসকলে প্ৰায়ে জীৱিকা উপাৰ্জনৰ বাবে আন ঠাইলৈ যায়। যেতিয়া কোনো দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হয় তেতিয়া, দাবীদাৰসকলক সুবিধা প্ৰদান কৰিবলৈ তেওঁলোকে দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা স্থানত নহয় বৰঞ্চ, তেওঁলোকে সাধাৰণতে বাস কৰা স্থানত দাবী উত্থাপন কৰিব পাৰে। এই সংশোধনী ১৯৯৫চনত আইনত প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল। এইটো এটা অতি প্ৰশংসনীয় উদ্দেশ্যৰে কৰা হৈছিল,

অন্যথা ই দাবীদাৰক আইনখনৰ অধীনত ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰাত অসুবিধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। দেশৰ এটা অংশত বাস কৰা আৰু জীৱিকাৰ বাবে এখন ঠাইৰ পৰা আন এটা ঠাইলৈ স্থানান্তৰিত হোৱা দৰিদ্ৰ শ্ৰমিক বা তেওঁলোকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল লোকসকলৰ বাবে দাবী আবেদন দাখিল কৰিবলৈ দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা স্থলীলৈ যোৱাটো সম্ভৱ নহয়। আৰ্থিক আৰু অন্যান্য অসুবিধাৰ বাবে দাবীদাৰসকলৰ এনে দাবী আবেদনত আগবাঢ়ি যোৱাটো অতি ব্যয়বহুল হ'ব পাৰে। ইয়াৰ ফলত দৰিদ্ৰ দাবীদাৰজনে ক্ষতিপূৰণ লাভৰ বাবে এখন ঠাইৰ পৰা আন এখন ঠাইলৈ যাত্ৰা কৰিব লাগিব। শ্ৰমিক আইনসমূহ শ্ৰমজীৱিসকলৰ কল্যাণৰ বাবে। এই আদালতে *ভাৰত সিং বনাম মেনেজমেন্ট অৱ নিউ টিউবাৰকুলোচিচ চেন্টাৰ, নতুন দিল্লী আৰু অন্যান্য,* [১৯৮৬) ২ এছ.চি.চি. ৬১৪-ত এই দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছে যে, কল্যাণমূলক আইনক আক্ষৰিক গঠন দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে বঞ্চিতসকলৰ অধিকাৰ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে এক উদ্দেশ্যপূৰ্ণ ব্যাখ্যা দিয়া উচিত। সন্দেহৰ ক্ষেত্ৰত শ্ৰমজীৱিৰ পক্ষত কৰা ব্যাখ্যাক অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগে। আমি যি দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছো সেয়া উৰিষ্যা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এক খণ্ড বিচাৰপীঠে *এছ. কে. চৌকত আলী ওৰফে আলিয়াছ ছেখো বনাম কমিচনাৰ ফৰ ৱৰ্কমেনচ কমপেনচেচন- কাম- ডেপুটি লেবাৰ কমিচনাৰ, কটক আৰু অন্যান্য,* (১৯৯৯) ২ ট্ৰান্সপৰ্ট এণ্ড একচিডেন্ট কেচেচ ৬৩৮ (অৰি.) আৰু অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ *নুৰজাহান বনাম নেচনেল ইন্সুৰেন্স কো. লিমি., হাইদৰাবাদ আৰু আনএজন,* (১৯৯৯) ৩ টি. এ. চি. ২৭৬ (এ.পি.)-ত গ্ৰহণ কৰা হৈছে। সেয়েহে, আমাৰ অভিমত যে, দুয়োখন উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণ কৰা দৃষ্টিভংগী সঠিক। এজন দাবীদাৰে বাস কৰা অঞ্চলত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ থকা আয়ুক্তৰ আগত আবেদন কৰিব পাৰে, আৰু দুৰ্ঘটনা হোৱা ঠাইত দাবী আবেদন কৰাটো সদায় প্ৰয়োজনীয় নহয়। এইটো শ্ৰমিকসকলৰ সুবিধাৰ বাবে আৰু শ্ৰমিকসকলৰ কল্যাণৰ উদ্দেশ্যৰ অগ্ৰগতিৰ বাবে।

সেয়েহে, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিচাৰাধীন নিৰ্দেশত গ্ৰহণ কৰা দৃষ্টিভংগী যে দাবী আবেদন কেৱল দুৰ্ঘটনা সংঘটিত হোৱা স্থানতহে দাখিল কৰিব পাৰি, ইয়াক সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰি। এই বিধানৰ সৈতে ধাৰা ২১(১)(বি) শ্ৰমিকসকলৰ কল্যাণৰ বাবে লাভজনক আইন আৰু ওপৰৰ ব্যাখ্যা অনুসৰি ই শ্ৰমিকসকলৰ উদ্দেশ্যক আগুৱাই নিব। সেয়েহে, আমাৰ অভিমত যে, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিচাৰাধীন নিৰ্দেশত গ্ৰহণ কৰা দৃষ্টিভংগী ধৰি ৰাখিব নোৱাৰি আৰু সেই অনুসৰি আমি বিচাৰাধীন নিৰ্দেশটো আঁতৰাই ৰাখিছো।

৮. এতিয়া, বৰ্তমানৰ গোচৰৰ তথ্যৰ সৈতে সংগতি ৰাখি, বৰ্তমানৰ গোচৰটোত, দুয়োজন দাবীদাৰ অৰ্থাৎ মৃতকৰ পিতৃ আৰু মাতৃক পৰীক্ষা কৰা হৈছে আৰু তেওঁলোক বাদী নং ১ আৰু বাদী নং ২ হিচাপে কাঠগৰাত উপস্থিত হৈছিল। মৃত ব্যক্তিগৰাকী মঃ ৰাজিক আহমেদৰ পিতৃ বাদী নং ১-এ তেওঁৰ পৰীক্ষাত স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিছে যে, তেওঁলোকে জীৱিকাৰ বাবে তেজপুৰত তেওঁলোকৰ জোৱাইৰ সৈতে বাস কৰি আছে। একেদৰে, মৃতকৰ মাতৃয়ে কৈছে যে, তেওঁলোকে জোৱাইৰ সৈতে তেজপুৰত বাস কৰি আছে। নগাওঁত বাস কৰি আছে বুলি তেওঁক দিয়া এটা চাজেচন(পৰামৰ্শ) তেওঁ দৃঢ়ভাৱে অস্বীকাৰ কৰিছে। এই দুজন সাক্ষীৰ বিবৃতি যে, তেওঁলোকে বৰ্তমান নিজৰ জীৱিকাৰ বাবে তেজপুৰত বাস কৰি আছে, তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আয়ুক্তই গ্ৰহণ কৰিছিল। উত্তৰদাতাৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই দাখিল কৰিছিল যে, কেৱল তেওঁলোকে তেজপুৰত বাস কৰি আছে বুলি কোৱাটোৱে তেওঁলোকৰ বক্তব্য প্ৰমাণ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত নহয় কিন্তু, তেওঁলোকে প্ৰকৃততে তেজপুৰত বাস কৰি আছে বুলি দেখুৱাবলৈ নথিপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। আমি উত্তৰদাতাৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাৰ সৈতে একমত হোৱাৰ কোনো কাৰণ দেখা পোৱা নাই, যেতিয়া দুয়োজন দাবীদাৰে স্পষ্ট বিবৃতি দিয়ে যে, তেওঁলোকৰ পুত্ৰৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোকে

তেজপুৰত বাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। যদি উত্তৰদাতাই তেওঁলোকে মিছা সাক্ষ্য প্ৰদান কৰিছিল বুলি প্ৰমাণ কৰিব বিচাৰিছিল, তেন্তে তেওঁ এই সাক্ষীসকলক জেৰা কৰা উচিত আছিল আৰু এই বিষয়ত কাঠগৰাত তেওঁলোকৰ সাক্ষ্যক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা উচিত আছিল, যিটো কৰা হোৱা নাই। বৰ্তমানৰ গোচৰটোত, আমি সন্তুষ্ট যে, মৃতকৰ পিতৃ আৰু মাতৃৰ বিবৃতিটো বিশ্বাসযোগ্য যে, তেওঁলোক সাধাৰণতে তেজপুৰত বাস কৰে আৰু সেয়েহে দাবী আবেদনখন গ্ৰহণ কৰাৰ অধিকাৰ তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আয়ুক্তৰ আছে। তেজপুৰৰ আয়ুক্তই আইনখনৰ ধাৰা ২১(১)ৰ বিধান অনুসৰণ কৰি আয়ুক্ত, শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণ, নগাঁও লগতে ৰাজ্য চৰকাৰকো জাননী প্ৰদান কৰিছে।

৯. এই পৰিস্থিতিত, আমি বিচাৰো যে, তেজপুৰৰ শ্ৰমজীৱিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আয়ুক্তৰ আপীলকাৰীসকলৰ দাবী আবেদন গ্ৰহণ কৰাৰ অধিকাৰ আছিল। সেই অনুসৰি, আমি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিচাৰাধীন ৰায় আৰু আদেশ বাতিল কৰোঁ। উত্তৰদাতাৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই উপস্থাপন কৰিছিল যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে আবেদনখন কেৱল ক্ষেত্ৰাধিকাৰৰ ভিত্তিতহে বিবেচনা কৰিছে, যোগ্যতাৰ ভিত্তিত নহয়। আপীলকাৰীৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই এই কথাটো ন্যায্যভাৱে স্বীকাৰ কৰিছে। সেয়েহে, আমি বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰোঁ যাতে, ইয়াত উত্তৰদাতাৰ গোচৰটো ইতিমধ্যে আহ্বান কৰা দ্বিতীয় যুক্তিৰ সন্দৰ্ভত যোগ্যতাৰ ওপৰত বিবেচনা কৰিব পাৰি লগতে দ্ৰুতভাৱে সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰি।

১০. আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয়। খৰচৰ বিষয়ে কোনো আদেশ নাই।

ডি.জি.

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

অনুবাদ: ড. অৰ্চ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক

অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ’ব।”